

Samarbejdet om musikken

Interview med lektor og musikskolekonsulent Niels Græsholm

af Erik Lyhne

April 2013

CV

F. 1958

Uddannet musikpædagog (AM) fra DKDM

Korpædagog fra Musikhögskolan i Göteborg

Studier i jazz og latinamerikansk musik i New York

Mange års undervisningserfaring fra daginstitutioner, folkeskolen, gymnasiet, højskoler, seminarier og som stævneinstruktør i danske og internationale kirkedse.

Tidligere docent på Det Fynske Musikkonservatorium

Lektor på Københavns Universitet

Kunstrådets Musikskolekonsulent

Dirigent, komponist og arrangør

Du har arbejdet og undervist i utrolig mange musikalske sammenhænge fra konservatorier, nu lektor på universitetet og med børn og unge helt ned til de alleryngste. Og så er du Kunstrådets musikskolekonsulent. Hvad er dine arbejdsområder her?

Der står i Musikloven, at der skal være en musikskolekonsulent for Kunstrådet. Og her fremgår det, at det er konsulentens opgave at rådgive Kunstrådet, og at hjælpe med at udmønte lovgivningen på området. Min nærmeste kontakt i Kunstrådet har været Musikudvalget, og for Musikudvalget har jeg i de seneste år blandt andet arbejdet med deres forslag til ny lovgivning på musikskoleområdet, og jeg har været involveret i processen med omstrukturering af de musikalske grundkurser, MGK. Men med udgangspunkt i mine erfaringer blandt andet fra musikskoleområdet har jeg også arbejdet bredere med kunst og kultur i forhold til børn og unge – både for Kunstrådet og for Kulturstyrelsen generelt.

Hvad mener du om den nye folkeskolereform i forhold til musikskolernes muligheder for at indgå i et samarbejde med skolerne?

Jeg mener, at der er rigtig mange muligheder i reformen og ser meget frem til det bredere samarbejde mellem folkeskolen og musikskolerne – og med de øvrige kunst- og kulturinstitutioner for børn og unge. Tankerne omkring aktivitetstimerne er jo rigtig spændende. Men med en udvidelse af skoledagen er samarbejdet ikke uproblematisk. Der har været kommuner, som har haft forsøg med heldagsskolen, og de meldinger, jeg har fået derfra, har ikke kun været positive. Når skoledagen fylder mere, bliver nogle af de fritidstilbud som børnene ellers har, skubbet til senere på dagen, og det er i nogen grad gået ud over de mindste børns deltagelse i fritidsaktiviteter. Med en lang skoledag bliver de simpelthen for trætte til mere læring og leg senere på dagen.

Der er allerede et glimrende samarbejde mellem folkeskoler og musik- og kulturskoler mange steder. Og med et kommende fælleskab omkring f.eks. aktivitetstimerne i skolen er der udsigt til, at det samarbejde kan konsolideres og blive mere ligeværdigt end i dag. Ligeværdighed handler dog ikke kun om respekt for forskelligheden institutionerne imellem og for hinandens skemaer og arbejdsvilkår. Ligeværdighed baserer sig også på faglighed.

Her er skolereformens forslag om en opgradering af lærernes kompetencer uhyre positiv. Lige nu er der mangel på musiklærere med linjefagskompetence - ifølge Børn- og Undervisningsministeriets egen rapport er 79 % af musiklærerne linjefagsuddannede.

Når der bliver rettet op på det, vil der være grundlag for et langt mere ligeværdigt møde mellem

lærere fra de to institutioner, folkeskolen og musikskolen.

En anden ting man skal løse er, at der ifølge Grundlovens § 76 ikke må finde betaling sted for de aktiviteter, der foregår i folkeskolen. Hvis man forestiller sig, at de musikskoleaktiviteter, som baserer sig på elevbetaling, skal puttes ind i aktivitetstimerne, skal man have fundet en løsning på det problem.

Men musikskolerne er ofte på skolerne i forvejen. Så er der et problem?

Musikskolerne er på folkeskolerne uden for skoletiden. Hvis aktiviteterne skal ind i aktivitetstimerne, må man finde ud af, hvilken status timerne har. Er det skoletimer eller fritidstimer? Hvis det er skoletimer, kan man så kræve betaling for dem? Eller hvis det er musikskoletimer, kan de så indgå som aktivitetstimer? Jeg er sikker på, at politikerne er opmærksomme på problemet, og så må tiden må vise, hvordan det bliver løst.

Skeler I til Norge og Sverige, som mange steder har etableret kulturskoler, hvor fritidsaktiviteterne er integreret på skolerne?

Det skyldes også noget andet, for kulturskolerne i Norge hører under skoledepartementet. Her hører grundskolen og kulturskolen til i det samme ministerium, og man tænker samlet om begge institutioner. Det skete, da man fik kulturskoleloven i Norge, hvor man flyttede ansvaret for kulturskolerne over i skoledepartementet.

I Danmark er det organiseret på en anden måde. Her er musikskolerne først og fremmest et kommunalt ansvar, men de er historisk knyttet til Kulturministeriet, mens skolen hører under Ministeriet for Børn og Undervisning. Hvis man skal opnå samme slags synergi og samarbejde, som findes i Norge, er det derfor nødvendigt, at man taler sammen på tværs af de to områder, fra ministre og embedsværk over kommuner og til musikskoler og folkeskoler og deres lærere.

Der er etableret musikprofilskoler forskellige steder i landet. Kan man integrere musikken mere i folkeskolen via profilskolerne?

Ja, selvfølgelig – det er jo et spørgsmål om, hvilke ressourcer, man har på den enkelte skole, og hvordan man vil prioritere dem. Men der er altid den fare, at når man taler profilskoler, så vælger man en profil og glemmer måske noget andet og ligeså vigtigt. Hvis man f.eks. prioriterer billedkunst, og det bliver skolens profil, så får børnene god og højt kvalificeret undervisning i billedkunst, men der er måske ikke ressourcer til kvalificeret undervisning i musik og andre musiske fag.

Men musikprofilskolerne f.eks. i Århus opfylder da deres forpligtelse om at undervise i alle fag. De har fokus på musikken og har et godt samarbejde med musikskolerne?

Der er rigtig mange skoler, der arbejder rigtig godt sammen med musikskolerne, og det er uhyre positivt. Men det må bare ikke blive en sovepude, så man glemmer, at det er skolens ansvar at sørge for kvalificerede lærere i eget hus og en rimelig prioritering af hele paletten af praktisk-musiske fag. Netop så børnene møder alle fagene i skolen og kan blive inspireret af dem.

Frede V. Nielsen kom med statusrapporten om musikundervisning i 2010. Hvad mener du om rapporten, og hvad er håbet for musikfaget?

Det er fantastisk, at de satte sig for at lave den rapport. Et godt og fint arbejde. Der er mange, der har læst rapporten. Det ser f.eks. ud som der i den nye læreruddannelse bliver taget højde for nogle af de problemer der fremhæves i rapporten. Jeg tænker f.eks. på muligheder for valg af undervisningskompetence, hvor det ser ud til, at der nu ikke er de samme bindinger på linjefagsvalgene som tidligere. Med den nye læreruddannelse bliver der igen mulighed for at vælge de små fag – herunder musik.

Hvad ser du som den største udfordring for musikundervisningen i folkeskolen?

Den største udfordring er at få uddannet tilstrækkeligt mange lærere med undervisningskompetence, så der bliver rettet op på det Frede V. Nielsen viser i statusrapporten

fra 2010. En anden udfordring er at få ressourcer til at undervise børnene – ikke bare i musik, men i de kunstneriske fag i det hele taget. Men for musikken, hvis man skal rette op på det, Finn Holst har vist i sin timetalsrapport. Kan man nå det, der er sat som mål i undervisningen eller vælger man med skolereformen fremover bare at slække på målene?

Nogle steder når man målene i dag, men alt for mange steder gør man det ikke. Og så bliver spørgsmålet jo, hvor meget der skal være uddelegeret til skolerne, og hvor meget der skal styres centralt? Hvis man kigger i rapporterne, synes jeg der mangler styring.

Men altså - hvis man sørger for, at der er tilstrækkeligt med uddannede musiklærere, så er man nået et rigtig godt stykke af vejen.

På læreruddannelserne var vi før over 60 musiklærere, nu er der omkring 25, hvor mange laver meget andet end at undervise i musik. Hvordan skal man kunne genetablere musikundervisningen i folkeskolen?

Det kræver prioritering. Hvis man vil det, bliver man nødt til at sørge for, at der bliver større fokus på faget, og man bliver nødt til at prioritere faget både i læreruddannelsen og i folkeskolen. Som Anne Bamford siger i "The ildsjæl in the classroom", at hvis der ikke er kvalificerede lærere, så har børnene oftest bedre af at undvære undervisningen i faget. Det vigtigste at fokusere på, er at der skal være kvalificerede lærere. Så må man skrue på timetal og ressourcer i skolen bagefter.

Hvilke visioner har du for et samarbejde omkring musikundervisningen og musikuddannelserne - lige fra folkeskolen til konservatorierne?

Det vigtigste er, at samarbejdet er ligeværdigt og baserer sig på gensidig respekt. Og det gælder på alle niveauer. Det kræver, at parterne er i øjenhøjde. Og det kan man kun være, hvis der er tale om et fagligt funderet fællesskab. Det gælder i øvrigt også samarbejdet mellem læreruddannelsen og konservatoriet, som var en del af aftalen bag den nye læreruddannelse – institutionerne skal gøre det, de hver især er bedst til og så samarbejde og inspirere hinanden